

MESLEK SEÇİMİ

MESLEK SEÇİMİ

Meslek seçiminin önemi

Meslek seçimini etkileyen faktörler

Ailelere ve öğrencilere düşen görevler

MESLEK SEÇİMİ

Büyyüünce ne olacaksın? Küçük yaşlarda birçok kişinin maruz kaldığı bir sorudur bu. Çoğu öğrenci çevresinde sıklıkla gördüğü öğretmen, polis, doktor gibi cevaplar verir. Ancak ne zaman meslek seçimi konusunda adım atması gerekir o zaman bu sorunun cevabının tüm hayatını etkileyeceğini fark eder.

Kişiler hayatları boyunca önemli kararlar almak durumunda kalırlar. Meslek seçimi de bu kararlar arasında en önemlilerinden biridir.

Eğitim sistemimizde genel olarak öğrenciler, üniversite sınavına kadar önlerinde uzun yıllar olduğunu zamanın kendilerine meslek seçimi konusunda yardım edeceğini düşünürler. Bu nispeten doğrudur. Bu süre zarfında, aileleri ve çevreleri tarafından meslek seçiminde önemli faktörler konusunda farkındalık kazandırılan çocuklar, meslek seçiminde daha emin adımlar atabilirler. Ancak çocukluktan genç yetişkinliğe kadar olan bu sürede, bu faktörler konusunda yeterli bilinç düzeyine gelmeden meslek seçimi yapmak zorunda kalan çok fazla öğrenci de vardır.

MESLEK SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Meslek seçimini etkileyen birçok faktör vardır. Yetenek, ilgi, kişisel özellikler, değerler meslek seçimini etkileyen en önemli faktörlerdendir. Bunların haricinde aile, sosyal çevre, sosyo- ekonomik durum, iş olanakları da meslek seçiminde rol oynayabilir.

Öğrencilerin meslek seçimi noktasına geldiklerinde bu faktörleri göz önünde bulundurarak kendilerine en uygun mesleği seçmeleri beklenir.

Meslek seçimini etkileyen faktörleri göz önünde bulundurarak meslek seçimi yapan kişilerin diğerlerine göre meslek hayatlarında başarılı ve mutlu olmaları daha olasıdır.

YETENEKLER

Yetenek, kişinin doğuştan getirdiği çevre ve aile etkisiyle geliştirilen özelliklerini kapsar. Yetenek, kişilerin bir eğitim öğretim faaliyetinden ne oranda faydalanacağını da belirler.

Kişilerin sahip oldukları ya da olmadıkları yeteneklerin farkında olmaları meslek seçimlerinde onlara ışık tutar. Yetenekleri ile uyumlu meslek seçen kişiler meslek yaşamlarının getirdiği zorlukların üstesinden daha rahat gelebilir ve daha mutlu bireyler olabilirler.

İLGİLER

Meslek seçimini etkileyen bir diğer faktör de ilgidir. İlgi, kişinin herhangi bir menfaat beklemeden bir işin gerektirdiği faaliyetleri yapmaktan hoşlanmasıdır.

Yetenekler ve ilgiler çoğu zaman paraleldir. Ancak kişinin ilgisi olması yeteneği olacağı anlamına gelmez. Örneğin kişi resim yapmayı seviyor olabilir ancak resim çizme konusunda çok da yetenekli olmayabilir. Yeteneklerle desteklenmeyen ilgiler zamanla sönmeye eğilimindedir.

MESLEK SEÇİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

MESLEKİ DEĞERLER

Değerler bizim için hayatta neyin daha önemli olduğunu belirler. Yaşam boyunca bazı kararlar alınız ve bunların birçoğu değerlerimiz etrafında şekillenir.

Kişilerin seçecekleri mesleklerden beklentileri mesleki değerlerini oluşturur. Maddi kazanç, statü, prestij, serbest zaman, esnek mesai saatleri iş garantisi, düzenli gelir elde etme isteği bazı mesleki değerler olarak sıralanabilir.

Öğrencilerin kendi kişisel değerlerinin seçtikleri mesleğin değerleriyle uyumlu olması beklenir.

KİŞİSEL ÖZELLİKLER

Kendimizi nasıl tanımlarız? Nasıl bir kişi olduğumuz sorulduğunda nasıl cevaplar veririz? Bu sorulara vereceğimiz cevaplar kişiliğimiz hakkında bize ipucu verebilir. Kişilik bizi biz yapan özelliklerin bütünüdür.

Çevremizde olan biten şeylere karşı verdiğimiz tepkiler kişiliğimizin yansımalarıdır.

Mesleklerin de gerektirdiği farklı kişilik özellikleri vardır. Bu sebeple kişilik özellikleri meslek seçiminde önemli rol oynar.

AİLELERE DÜŞEN GÖREVLER

Gençlerin doğru mesleği seçmeleri konusunda ebeveynlere büyük görevler düşüyor. Çocuklarını küçük yaşlardan itibaren yeteneklerinin, ilgilerinin, değerlerinin ve kişisel özelliklerinin farkına varmalarını konusunda teşvik etmek bu noktada ebeveynlerin en büyük görevidir.

Bazı durumlarda aileler kendi olmak isteyip olamadıkları ya da çocuklarına yakıştırdıkları meslekleri onlara empoze etmeye çalışırlar. Kendi değerleri doğrultusunda çocuklarını zorlayabilirler. Bu zorlama gençlerin, aslında kendilerine uygun olmayan bir meslek seçimi ve mutsuz bir iş hayatı ile sonlanabilir. Bu durumun önüne geçmek için veli olarak görevimiz çocuklarımızın yetenekleri, istekleri, hayattan beklentileri doğrultusunda onlara destek ve yol gösterici olmaktır.

Mutlu birey mutlu toplum demektir. İş hayatı da insan ömrünün büyük bir bölümünü kapsar.

Kişinin kendine uygun meslek seçimi yapması gelecekte mutlu, başarılı kendine ve topluma faydalı bireyler olabilmeyi kapılarını aralar.

Kaynakça kısmından Mesleki Bilgi Sistemi(MBS) ve Üsküdar Üniversitesi Kariyer Testi bağlantı adresleri listelenmiştir. MBS'ye kaydolup giriş yaptığınız takdirde meslekler hakkında ve meslek seçimini etkileyen faktörler hakkında bilgi sahibi olabilirsiniz. Ayrıca mesleki eğiliminiz hakkında daha fazla bilgi edinmek için Üsküdar Üniversitesi Kariyer Testini cevaplayabilirsiniz.

Özge MIZRAK

Psikolojik Danışman ve Rehber Öğretmen

Faydalı Kaynaklar

- Turan, Ü. (2018). Okulun ve ailenin öğrencilerin meslek seçimindeki rolü (Yüksek lisans tezi).
- Üsküdar Üniversitesi Kariyer Testi
<https://uskudar.edu.tr/tr/ka>
- Ulusal Mesleki Bilgi Sistemi
<http://mbs.meb.gov.tr/>